

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Solvuntur alia argumenta ex statu naturę purę desumpta

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

60
lam tolerantiam mortis; non verò de vero & proprie dicto martyrio, pro Deo re ipsa tolerato, nam 2.2. quest. 124. art. 2. ad 2. expressè docet, quod martyrium est actus caritatis ut imperantia, fortitudinis autem ut elicentis.

Dixi verò, aliquem in peccato mortali remanentem, non posse re ipsa velle mori pro Deo, quia si peccator mortem tolerando, non excludat ejus relationem in Deum, nec eam ordinat ad bonum proprium, ut ad ultimum finem, iustificabitur vi martyrii, ut probabiliter docetur in materia de baptismo, & adepta gratia sanctificata, poterit exire in actum dilectionis Dei super omnia.

218 Obijciens tertio: Si homo in statu naturæ lapsæ non possit sine gratia diligere Deum ut auctorem naturæ, sequitur quod talis dilectio non sit naturalis, sed supernaturalis. At hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris manifesta videtur: ille enim actus ad quem requiritur gratia, est supernaturalis.

219 Respondeo negando sequelam Majoris. Ad cuius probationem dico, actum ad quem gratia requiritur, se, & per modum principii elicitive illius, esse supernaturalem; scilicet verò si gratia exigatur tantum per accidens, & tanquam removens prohibens: gratia agrem per se non requiritur ad dilectionem efficacem Dei ut auctoris naturæ, sed tantum per accedens, ratione elevationis naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem, & conjunctionis finis naturalis cum supernaturali, & ad tollendum obicem peccati & aversionis a Deo ut ultimo fine, sicut allectio-
ne 2. declaravimus.

220 Obijciens quarto: Si homo in statu naturæ lapsæ non possit, nisi cum auxilio supernaturali, diligere Deum ut auctorem naturæ, sequitur quod in eo status minores habeat vires in ordine ad bonum morale, quam habuisset in statu naturæ puræ: Sed hoc dici nequit, ut in Tract. de statibus naturæ humanæ ostensum est: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: Homo in statu naturæ puræ, cum auxilio speciali ordinis naturalis, poterat hanc dilectionem elicere: Ergo si in statu naturæ lapsæ ad eam elicendam indigeat auxilio supernaturali, erit minus potens in hoc statu quàm in illo.

Diff. 4.
art. ult.

221 Respondeo negando sequelam. Ad cuius probationem dico, quod licet homo in statu naturæ lapsæ indigeat auxilio supernaturali ad elicendam dilectionem efficacem Dei ut auctoris naturæ, hoc tamen non arguit ipsum in tali statu habere minores vires, quàm habuisset in statu naturæ puræ: quia hoc non provenit ex defectu potentie, sed ex auxilio speciale ordinis naturalis in ordine ad talem dilectionem sufficienter completur; sed ex elevatione naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem, ut conclusione secundâ exposuimus.

222 Dices: Ex hoc sequitur quod homo etiam in statu innocentie non potuit diligere Deum ut auctorem naturæ, sine auxilio supernaturali: Sed hæc est contra D. Thomam hic art. 3. ubi ait, quod homo in statu naturæ integræ (quem status innocentie includebat) non indigebat dono gratiæ superadditæ naturalibus bonis, ad diligendum Deum naturaliter super omnia, licet indigeret auxilio Dei ad hoc eum movens: Ergo &c. Sequela Majoris probatur: Homo in statu innocentie de facto fuit ordinatus in finem supernaturalem: Ergo si ex elevatione naturæ humanæ in finem supernaturalem, homo in natura lapsa indiget auxilio supernaturali ad prædictam dilectionem, eo quoque egebat in statu innocentie.

223
A Respondeo concedendo sequelam Majoris: cum enim homo in statu innocentie, propter elevationem ad ordinem supernaturalem, & conjunctionem finis naturalis cum supernaturali, non posset implere omnia præcepta naturalia, & vitare omnia quæ impediabant amicitiam naturalem cum Deo, sine auxilio supernaturali ad observantiam mandatorum supernaturalium requisitos, non poterat etiam, sine eodem auxilio, actum efficacis dilectionis Dei ut auctoris naturæ elicere. Unde ad probationem in contrarium dicendum est, D. Thomam ibi loqui de statu naturæ integræ præcise sumpto, & secundum id quod ex propriis assertis donum integritatis, subiciens appetitum inferiorem superiori; non verò de illo adæquate sumpto, & prout re ipsa fuit cum iustitia originali, & gratia habituali, subindeque cum elevatione ad ordinem supernaturalem coniunctus: nam sub hac ratione non minus auxilium supernaturale ad actum dilectionis efficacis Dei ut auctoris naturæ exposcebat, quàm status innocentie, seu originalis iustitiæ. Potest etiâ dici, D. Thomam, loco citato, solum excludere a statu integritatis necessitatē auxilii supernaturalis, sanantis naturam, quod requirit in natura lapsa, non tamen negare necessitatem auxilii supernaturalis, eam elevatis ad ordinem supernaturalem.

S. IV.

Solvuntur alia argumenta ex statu naturæ puræ desumpta.

C Contra tertiam conclusionem, in qua diximus hominem in pura natura constitutum non posse, cum solo concursu generali, Deum ut naturæ auctorem efficaciamose diligere, in primis obijci potest auctoritas D. Thomæ hic art. 3. in argum. Sed contra, & quodlibet art. 8. allectentis, secundum quosdam hominem fuisse constitutum in solis naturalibus, Deumque super omnia dilexisse. Quod etiam inferuare videtur hic art. sequenti ad 3. dicens: Præceptum de dilectione Dei non potest homo implere ex puris naturalibus, secundum quod ex charitate impletur.

225
D Respondet Curiel ex Conrado, D. Thomam per hominem constitutum in solis naturalibus intelligere hominem conditum cum integritate naturæ, quæ proveniebat à iustitia originali: cum enim talis integritas non fuerit donum entitativè supernaturale, inter naturalia computatur, subindeque cum illa recte potest dici homo constitutus in solis naturalibus, quia nihil habet quod non sit naturale.

Sed hæc interpretatio non videtur legitima, nec ad mentem S. Thomæ: nam si per hominem constitutum in puris naturalibus intelligeret hominem cum integritate naturali, non diceret: Homo in solis naturalibus constitutus fuit, UT A QUIBUSDAM PONTUR; cum ipsemet S. Doctor 1. p. quest. 95. art. 1. doceat primum hominem fuisse conditum cum integritate naturæ, proveniente à gratia & originali iustitia.

Meliùs ergo respondetur, D. Thomam in illis locis loqui de puris naturalibus, per exclusionem donorum supernaturalium, non verò per exclusionem gratuitorum intra ordinem naturæ: unde solum intendit, quod homo in statu naturæ puræ posset diligere Deum ut auctorem naturæ, absque auxilio entitativè supernaturali, non tamen negat quod indigeret ad talem dilectionem, & alios actus eximios & difficiles, auxilio speciali intra ordinem naturæ, ut nos asserimus.

Obijci-

Obijciatur secundo, & est præcipuum adversa
 226 contentiæ fundamentum: In puris naturalibus
 homo teneatur, præcepto naturali, Deum ut natu-
 ra autorem super omnia diligere: At sine po-
 tentia non fiat obligatio, cum ex Tridentino
 sess. 6. cap. 1. Deus impossibilia non jubet: Ergo
 posset in tali statu actum dilectionis efficacie eli-
 cere: At non per gratiam, cum status naturæ pu-
 re omnem gratiam excludat: Ergo ex solis natu-
 re viribus, & cum solo generali concursu. Mi-
 nor & consequentia patenti: Major verò suade-
 tur ex D. Thomæ 1. 2. quæst. 94. art. 3. ubi docet
 ad legem naturalem pertinere omne id ad quod
 homo inclinatur secundum suam naturam: At
 homo ex sua natura inclinatur ad Deum autho-
 rem naturæ super omnia diligendum: Ergo natu-
 rali lege ad talem dilectionem tenetur. Unde
 egregie Cyprianus serm. de bapt. Christi: *Iustum
 est inquit Domine ut diligamus te, hoc natura, hoc
 ratio, hoc verbi tui clamor auctoritas.* Clamat quip-
 pe natura amandum esse creatorem; clamat ra-
 tio redamandum esse amatorem.

Respondet posse hominem in statu naturæ pu-
 re Deum ut naturæ autorem super omnia dili-
 gere non quidem per auxilium ordinis superna-
 turalis, neque cum solo generali concursu, sed
 per auxilium speciale ordinis naturalis, quod
 Deus in tali statu offerret, quando urgeret obli-
 gatio præcepti dilectionis, hoc ita exigente pro-
 videntia suæ suavitate, quæ homini in nullo sta-
 tu impossibilia præcipere potest. Nec status na-
 turæ puræ omnem gratiam specialem excluder-
 et, sed solum gratiam supernaturalem entitati-
 vè, vel naturalem per modum habitus & formæ
 permanentis, qualis foret gratia sanans natu-
 ram, eamque integram integritate puræ natu-
 rali constituens, ut in Tractatu de statibus naturæ
 humane ostendimus. Potestque hoc argumen-
 tum retorqueri in Adversarios: homo enim in
 statu naturæ puræ, non solum teneretur, præce-
 pto naturali, Deum ut autorem naturæ dilige-
 re super omnia, sed etiam toto tempore vite in
 tali dilectione perseverare; & tamen certum est,
 & fatetur ipsi Adversarii, quod id non posset in
 tali statu præstare cum solo concursu generali,
 sed indigeret ad perseverandum speciali auxi-
 lio ordinis naturalis: quod ergo illi dicunt de
 perseverantia in amore, nobis de ipsò dilectio-
 nis actudicere licet.

Obijciatur tertio: D. Thomas hic art. 3. ex eo
 228 probat hominem in statu naturæ lapsæ indigere
 gratiâ ad diligendum Deum ut autorem natu-
 ræ quia ratione culpæ mansit inclinatus ad bo-
 num privatum: At in pura natura nulla esset cul-
 pa convertens, & inclinans hominem ad bonum
 privatum: Ergo in eo statu non indigeret gratiâ
 ad diligendum Deum ut autorem naturæ, sed
 id posset præstare cum solo generali concursu.

Confirmatur primo: In illo statu nulla esset
 229 infirmitas: Ergo homo in eo posset quicquid po-
 terat in statu integritatis & sanitatis: At homo
 in natura integra, cum solo generali concursu,
 Deum ut naturæ autorem diligere poterat: Ergo
 & id posset in statu puræ naturæ.

Confirmatur secundo: In statu naturæ puræ
 230 non essent in homine nisi ea quæ consequuntur
 ex intrinsecis naturæ: Sed ab intrinseco natura
 oriri nequit aliquid in homine, ipsum impediens
 à consecutione finis ad quem ab intrinseco incli-
 nat natura: Ergo in statu naturæ puræ nihil esset

A hominem impediens à dilectione Dei ut autho-
 ris naturæ, & ultimi finis naturalis consecutio-
 ne.

Confirmatur tertio: Si aliquid illum impe-
 231 dierat à tali actu, maxime rebellio appetitus: At
 hæc non ponit impotentiam moralem ad illum:
 Ergo &c. Probatur Minor: In homine lapsio ju-
 stificato per gratiam, manet rebellio appetitus
 inferioris contra superiorem, & tamen ratione
 gratiæ sanctificantis est potens moraliter ad
 istam dilectionem: Ergo rebellio concupiscen-
 tiæ, & pugna appetitus inferioris contra supe-
 rioris, non est sufficiens ad inducendam impo-
 tentiam moralem in ordine ad illum actum.

B Ad objectionem respondeo D. Thomam, ad
 232 probandum hominem in natura lapsa indigere
 gratiâ ad diligendum Deum ut autorem natu-
 ræ, recurrissè ad peccatum, inclinans & conver-
 tens voluntatem hominis ad bonum privatum;
 quia homo supponebatur ante culpam in statu
 integritatis, in quo poterat Deum ut autorem
 naturæ super omnia diligere; & idcirco peccatum
 fuit de facto causa impotentia morali ad ta-
 lem dilectionem, ut removens justitiam orige-
 nalem, ex qua naturæ sanitas & integritas pro-
 veniebat: in natura verò pura, cum non suppo-
 natur sanitas, necesse non est recurrere ad pecca-
 tum, infirmitatem inducens, & voluntatem ad
 bonum privatum inclinans & convertens.

C Vel secundo dici potest, D. Thomam recur-
 rissè ad peccatum, ut probaret necessitatem gra-
 tiæ specialis extra ordinem naturæ, quam solum
 in statu naturæ puræ necessariam esse dicimus
 ad dilectionem Dei ut auctoris naturæ, & ad
 alios actus eximios & valde difficiles.

Ad primam confirmationem dicendum, quod
 233 homo in natura pura non fuisset infirmus priva-
 tive aut positive, sed negative; quia licet tunc
 fuisset propensus ad bonum privatum, talis ta-
 men inclinatio non traxisset originem à pecca-
 to, sed ab intrinseca hominis constitutione, ex
 partibus habentibus inclinationem oppositas, ni-
 mirum ex rationali & sensitiva, compo-
 sita, ut in Tractatu de statibus naturæ humane, agendo
 de statu naturæ puræ, declaravimus. Unde

Ad secundam, nego Minorem, quando natura
 est talis conditionis, quod gaudet duplici incli-
 natione contraria; tunc enim una aliam retar-
 dat, & impedit ne possit consequi suum termi-
 num & finem cognaturalem, nisi adjuvetur spe-
 ciali auxilio. Nam in ipso homine est appetitus
 naturalis, quo vivere appetit, & mortem ter-
 git, & tamen est in illo inclinatio contraria ra-
 tione materiæ, quæ ad corruptionem tendit, &
 ratione cujus necessario corrumpitur.

Ad tertiam, nego similiter Minorem. Ad cu-
 234 jus probationem negandum est Antecedens quan-
 tum ad secundam partem: cum enim gratia ha-
 bitualis in hoc statu viæ non faceret perfectum ho-
 minem, neque illi restitueret integritatem natu-
 ralis, quam per peccatum primi parentis amisit,
 sed relinqueret rebellionem concupiscentiæ, &
 pugnam inter appetitum inferiorem & superio-
 rem, ad meritum & profectum vite spiritualis,
 adhuc indiget confortamine, & auxilio super-
 addito, ut in actum dilectionis Dei ut auctoris
 naturæ exeat: quod auxilium in statu naturæ
 lapsæ, ratione elevationis ad ordinem superna-
 turalem, & conjunctionis finis naturalis cum
 supernaturali, per accidens debet esse superna-
 turale, ut in secunda conclusionis diximus.

236. **Obijciatur quarto:** Homo habet naturalem inclinationem ad diligendum Deum super omnia, ut docere videtur l. Thomas hic art. 3. & late probat Victoria in relect. De homicidio n. 10. Ergo si crearetur in puris naturalibus, posset cum solo concursu generali, & sine auxilio gratiæ, reducere in actum hanc inclinationem, eliciendo actum dilectionis Dei ut authoris naturæ. Consequentia probatur: Tum quia aliàs inclinatio illa esset frustra, siquidem nullo modo posset reduci in actum, cum status naturæ puræ, auxilia gratiæ, quæ ad id essent necessaria, excluderet: Tum etiam, quia inductione constat, nullam esse inclinationem ad actum naturalem, quæ nullo modo possit per vires naturæ reduci in actum. Unde Theologi probant in Tractatu de visione beata, non dari in homine inclinationem naturalem ad beatitudinem supernaturalem, quia talis inclinatio non esset reducibilis ad actum, viribus naturæ, & à Deo ut dante talem inclinationem.

237. Respondet dato Antecedente, negando Consequentiam. Ad cuius probationem dicendum, quod ut inclinatio indita ab autore naturæ non sit frustra, sufficit quod possit reduci in actum per vires, & auxilia ordinis naturæ (sive illa sint generalia, sive specialia intra illum ordinem) absque recursum ad ordinem gratiæ. Unde cum homo in statu puræ naturæ, mediante auxilio speciali ordinis naturalis, Deum ut authorem naturæ posset diligere, & ad hoc non indigeret auxilio gratiæ, naturalis inclinatio ad diligendum Deum, quam haberet in illo statu, non esset otiosa & frustranea. Ex quo patet disparitas ad exemplum quod adducitur: inclinatio enim naturalis ad beatitudinem supernaturalem, neque per auxilia communia ordinis naturalis, neque per auxilia intra illum ordinem specialia, potest reduci in actum ideòque sine auxilio gratiæ illa esset vana & frustranea. Dixi dato Antecedente, quia Curiosi, & quidam alii existimant, inclinationem & appetitum naturalem in homine non esse ad diligendum Deum ut authorem naturæ, in seipso expressè & in particulari, sed solum ad amandum bonum universale & in communi, & Deum, ut confusè & implicite sub tali bono universali contentum.

S. V.

Tria corollaria præcedentis doctrinæ.

238. **E**X dictis inferas primò, contra aliquos Recentiores, quod etiam in statu naturæ lapsæ daretur homo qui in solo originali existeret, ille non posset, sine auxilio gratiæ, Deum ut naturæ authorem efficaci amore diligere: nam, ut supra ostendimus, impotentia ad eliciendum actum dilectionis efficaciæ Dei ut authoris naturæ, provenit in homine ex propensione quam habet ad bonum privatum, & imbecillitate ac impotentia ad exequendum ex viribus naturæ omnia quæ in illa dilectione virtualiter continentur. Sed talem propensionem & impotentiam haberet homo in solo originali existens: Ergo ille Deum ut authorem naturæ efficaci amore non posset diligere, absque speciali auxilio. Addo quod, licet in peccato originali non sit positiva conversio ad creaturam, bene tamen privativa aversio à Deo, etiam ut authore naturæ, ut alibi ostendimus: Sed hæc aversio non potest non esse

A maximum dilectionis Dei ut authoris naturæ impedimentum: Ergo &c.

Inferes secundò, quod etiam aliquis ignoraret invincibiliter se esse in peccato mortali perditioni, non posset tamen, absque speciali auxilio, Deum ut authorem naturæ, efficaci amore diligere: quia ille pariter esset inclinatus & propensus ad bonum privatum, & impotens ad exequendum ex viribus naturæ omnia quæ in dilectione efficaci Dei ut authoris naturæ virtualiter includuntur.

Inferes tertio, ad amorem concupiscentiæ Dei ut authoris naturæ, sufficientem ad impedendam totius legis naturæ adimplerionem, necessarium esse auxilium speciale: quia etiam in tali actu virtualiter continetur observantia totius legis naturalis, quæ sine speciali auxilio, in statu naturæ lapsæ poni nequit, ut articulo sequenti patebit.

ARTICULUS V.

Utrum homo lapsus indigeat speciali gratiâ, & quali, ad observanda omnia præcepta naturalia collectivè, quantum ad substantiam operis?

S. I.

Premittuntur quæ sæpe apud omnes sunt certa, & referuntur sententiæ.

Suppono primò tanquam certum, hominem in nullo statu posse implere præcepta supernaturalia virtutum Theologicarum, sine gratiâ: cum enim actus illarum virtutum sint supernaturales quantum ad substantiam, nequeunt elici per vires naturæ. Unde D. Thomas supra quæst. 63. art. 2. ad 2. dicit: *Sunt quedam peccata mortalia quæ homo sine gratia nullo modo potest vitare, quæ scilicet directe opponuntur virtutibus Theologicis.*

Suppono secundò, hominem in omni statu indigere gratiâ, ad implenda præcepta naturalia quantum ad modum, ut scilicet ex charitate, & meritorie ac fructuose ad vitam æternam ea adimpleat: cum enim modus ille sit supernaturalis, & actus virtutum naturalium eleveat ad ordinem & finem supernaturalem, manifestum est, illum sine gratia & charitate, quæ est forma virtutum, illique confert vim præcipuam merendi æternam felicitatem, non posse poni in nostris actibus. Quod autem distinctio de observantia præceptorum quantum ad substantiam, & quantum ad modum, admittenda sit, patet tum ex D. Thoma hic art. 4. ubi illam expressè docetur etiam ex Bulla Pii V. & Gregorii XIII. prohibentium § 8. Bani propositionem, quæ asserbat huiusmodi distinctionem esse commentitiam & explodendam. Ratio etiam suffragatur: Licet enim charitas cadat sub præcepto sigillatim & in particulari, secundum tamen quod est finis ultimus cuiuscumque præcepti, non cadit sub præcepto, quia ut communiter dicitur, *finis præcepti non cadit sub præcepto*: Ergo modus operantis, scilicet quod ex charitate impleat præceptum, est extra substantiam operis præcepti, & per consequens stare potest impletio & opus præceptum quoad substantiam, sine tali modo, & distinguimur impletio præcepti quoad substantiam, & quantum ad modum.

Suppono